

Vår neurotiska relation till alkohol

Är det alkoholmissbruket eller alkoholbruket som skall bekämpas? Svaret borde vara självklart. Naturligtvis missbruket. Alkoholbruket lär vi inte kunna avskaffa och om vi ändå försöker så hamnar vi ofta i situationer präglade av dubbelmoral och hyckleri.

Vid ett tillfälle för en del år sedan bevistade jag ett möte där man nominerade kandidater till kommunfullmäktige. En deltagare begärde före nomineringen att kandidaterna skulle redovisa sin inställning till alkoholen. Detta för att han hade hört att nykteristerna var överrepresenterade i riksdagen. Och kandidaterna ställde sig överraskande nog till förfogande.

Samtliga sade sig ha ett mycket gott förhållande till alkoholen. Ett eller annat glas vin till middagen på lördagarna eller vid andra festliga tillfällen var det normala vid denna unika enkät. En ekonomiskt sinnad man förklarade att han drack när han blev bjuden. Två nykterister fanns i gruppen, men de skyndade sig bägge att betyga att man inte lade sig i om andra drack.

Det var helt klart att kandidaterna utgick från att mötesdeltagarna var alkoholliberala och här gällde det att inte avvika allt för mycket från den linjen. Om frågan

hade ställts av en nykterist hade svaren sannolikt formulerats annorlunda.

För ett par år sedan presenterade Socialstyrelsen ett alkoholpolitiskt program i anslutning till WHO:s målsättning att minska alkoholkonsumtionen i världen med 25 % fram till år 2000. Socialstyrelsen försökte ambitiöst att undvika att moralisera och formade sitt budskap rakt till "Avstå från det fjärde glaset".

Eftersom man i grund och botten misstrodde Svenssons vilja att avstå så ville man samtidigt "stimulera" genom att damma av de nygamla kraven på stopp för tullfri sprit, höjd spritskatt och begränsning av utskänkningstillstånd.

Socialstyrelsens taktik liknar faderns som förtroligt lägger armen om sin sons axel och säger: "Hör Du Kalle, Du äter alldeles för mycket godis. Det är inte bra för Din hälsa. Skulle Du inte, oss grabbar emellan, kunna tänka Dig att köpa litet mindre godis i fortsättningen?" "Jovisst, pappa" säger Kalle. "Bra" säger pappan. "Då har du säkert heller ingenting emot att vi hjälper Dig på traven genom att dra ner på Din veckopeng".

Det pedagogiska greppet är tvivelaktigt. Frågan är hur vi skall komma över vår neurotiska relation till alkoholen. Jag tror att förhållandet till alkoholen måste bli mer avspänt och att vi i större utsträckning måste lita till människors egen förmåga att handskas med problemet.

Det betyder inte att kampen mot alkoholmissbruket skall trappas ner. Upplysnings- och informationskampanjer kan intensifieras och göra nytta. Men de måste bygga på fakta och inte på skrämsel och moraliserande.